

Maet edusti myös tyytyväisyyttä, joka johtui siitä, että maa oli hedelmällistä ja tuotti Niilin tulvan tuoman kosteuden ja nitraattipitoisen liejun ansiosta hyviä satoja. Tyytyväisyyden takeena oli kuninkaan, jumalhimisen, välittäjäasema ihmisten ja jumalien välillä. Kuningas sai jumalilta 'nh- eli Ankh-elämän jaettavaksi alamaisilleen ja palautti siitä hyvästä Maetin jumalille osoituksena siitä että hän oli järjestyksen tae ja vaalija. Kuninkaan, Auringonjumalan pojan, hallitessa vallitsi Maet; hänen kuollessaan pääsi valloilleen Gereg. Auringonjumalan eläessä päivällä vallitsi Maet, hänen ollessaan kuollessaan hallitsi Gereg. Tämä ajattelu ilmenee parhaiten farao Ekh-natonin (Akhenatenin) aurinkohymnistä:

*Kun sinä laskeudut läntiselle taivaanrannalle,
maa on pimeydessä ikään kuin se olisi kuollut.
Mennään nukkumaan koloihin, päät
kiedottuina kankaaseen,
eikä silmä näe kaltaistaan.*

...
*Kaikki leijonat ovat tulleet pesistään
ja kaikki käärmeet purevat.
Pimeys on niiden turvana.
Maa on hiljaisena,
kun heidät luonut lepää taivaanrannalla.*

Nefer

Sana *nfr* eli Nefer käännetään usein sanalla kaunis. Koska sen merkitys ei ole yksiselitteinen, sen kääntäminen yhdellä adjektiivilla ei kuitenkaan ole paikallaan.

Kun etsimme egyptin kielestä vastakohtaa sanalle *nefer*, löydämme sanan *bin*, joka tarkoitti pahaa, ei suinkaan rumaa. Tästä ilmenee, että *neferin* ensisijainen merkitys tarkoittaa hyvää, josta johdettuna se joskus saattoi tarkoittaa kaunistakin. Yksiselitteistä kauneutta tai sen vastakohtaa, rumuutta, kuvaavaa sanaa ei Egyptin kielen sanastosta löydy. Monessa hautatekstissä mainitaan, että haudanomistaja oli eläessään ihminen, "joka puhui hyvää (*nfr*) ja toisti sitä

mistä pidetään", ts. vain miellyttäviä asioita. Tässä tapauksessa *neferin* kääntäminen sanalla 'kaunis' olisi muuttanut koko lauseen merkitystä osoittamaan haudanomistajan retorisia kykyjä.

Hyvin selvästi pyrkimys tyytyväisyyden tavoitteluun ilmenee eräästä Vanhan valtakunnan aikana eläneen tuomarin tunnustuksesta: "Minä tuomitsin kahden veljen välillä niin, että molemmat olivat tyytyväisiä." Egyptissä siis tyytyväisyyden eli *neferin* tavoittelu oli tärkeämpää kuin lakien noudattaminen ja tärkeämpää kuin se, että oikeus tapahtuisi. Pyrkimystä tyytyväisyyden aikaansaamiseen osoittavat haudanomistajan luonnetta kuvaavat hautatekstit, joissa hänen suuhunsa pannaan sanat: "Minä tein sitä mitä ihmiset rakastavat ja sitä mitä jumalat ylistävät!" *Neferin* tavoittelu kuvasti siis toimintaa, joka aikaansai tyytyväisyyttä niin jumalien kuin ihmistenkin keskuudessa.

Tyytyväisyyden tavoittelu oli hyvin tärkeänä virikkeenä myös taiteessa. Maet-käsitteen kannalta oli meidän maku-näkemyksemme mukaan huonosti tehty luomus aivan yhtä hyvä kuin hyvin tehty, edellyttäen kuitenkin että käsityöläinen oli työssään tehnyt parastaan.

Lohdutuksena taidon puutetta potevalle mutta silti hyvälle käsityöläiselle olivat noin vuonna 2400 eKr. seipitetyn Ptah-hetepin opetuksen rivit 56 ja 57, joilla sanotaan:

*Ei ole käsityöläistä, joka hallitsee
mestaruuttaan,
sillä mestaruuden rajoja ei ole (koskaan)
saavutettu.*

Egyptiläinen vastakohtapari ikuisuus/ajallisuus ilmeni mm. materiaalien valinnassa. Ikuisuudessa oleville, kuten jumalille ja vainajille, rakennettiin temppeleitä ja hautoja kivistä. Sillä tavalla heidät ikuistettiin. Ajassa eläville sen sijaan rakennettiin asuntoja katoavaisesta savitiilestä. Ne jouduttiin silloin tällöin uusimaan. Maet-käsit-

Kuva 7. Egyptiläisten perinteellinen epätolerantti suhtautuminen pohjoisessa ja etelässä asuviin naapurikansoihin kuvastuu tässä reliefissä. Siinä farao Thutmosis III "yhdellä iskulla" kukistaa sekä aasialaiset että Afrikan neekerit, jotka edustivat kaaosta. Tämä suhtautuminen syntyi jo Vanhan valtakunnan aikana (n. 2600–2900 eKr.), mutta oli silloin puhtaasti teoreettinen. "Kertatapon" kuvausnormi syntyi jo n. 3200 eKr. ja esiintyy ensimmäistä kertaa ns. Hierakonpolis-maalauksessa. Tutustuttuaan aasialaisiin paremmin Keskimmäisen valtakunnan aikana (n. 1950–1600 eKr.) tämä suhtautuminen konkretisoitui. Uuden valtakunnan aikana egyptiläiset oppivat kunnioittamaan naapurikansoja vastustajinaan. Silti he kutsuivat heitä "vihelijäisiksi". Reliefi on Luksorissa sijaitsevan Karnak-temppelin 8. temppeliportin tornin eteläisessä julkisivussa, n. 1500 eKr.

Lähde: R. Holthoerin kokoelmista.

Kuva 8. Tämä kaunis reliefi löydettiin Karnak-temppelin täytteestä. Se kuvaa kuningatarta uhraamassa arkissaan olevalle, enkelin siivillään "salaamalle" Amer-jumalalle. Arkki seisoo alttarilla, joka vuorostaan seisoo alkukummulla.

Lähde: R. Holthoerin kokoelmista.

Kuva 9. Esimerkki muinaisesta toleranssista. Uuden valtakunnan aikana rakennettu temppeli muutettiin kirkoksi 500-luvulla jKr. Vanhat koristukset saivat uuden funktion. Ramesses II oli alunperin kuvattu palvomassa auringon jumalaa, jonka tilalle kristityt olivat maalanneet apostoli Pietarin.

Lähde: R. Holthoerin kokoelmista.

